

Страсбург, 8.3.2016 г.
COM(2016) 95 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКАТА ЦЕНТРАЛНА БАНКА И ЕВРОГРУПАТА**

**Европейски семестър за 2016 г.: оценка на напредъка в структурните реформи,
предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси и
резултати от задълбочените прегледи в съответствие с Регламент (ЕС)
№ 1176/2011**

{SWD(2016) 71 до SWD(2016) 96}

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският семестър е важен инструмент за провеждането на реформи на национално и европейско равнище. Той насочва вниманието към и осигурява координация на усилията на всички държави членки при изпълнението на макроикономически, бюджетни и структурни реформи. В съответствие със Съобщението на Комисията „Стъпки към завършването на икономическия и паричния съюз“¹, европейският семестър за 2016 г. доразвива оптимизирания процес, чието начало беше поставено през 2015 г. Той интегрира еврозоната и националните измерения и поставя по-силен акцент върху заетостта, резултатите в социалната сфера, инвестициите и конкурентоспособността. Семестърът насърчава сближаването и отчита значението на подкрепата от европейските фондове за провеждането на реформи, по-специално от европейските структурни и инвестиционни фондове и техническата помощ.

В годишния обзор на растежа за 2016 г.² Комисията постави ударение върху нуждата да бъде консолидирано и направено устойчиво възстановяването, както и да се ускори процесът на по-голямо сближаване. Предизвикателствата и приоритетите за еврозоната бяха посочени също така и в препоръката относно икономическата политика на еврозоната.³ Постигането на засилено икономическо и социално сближаване е от ключово значение за преодоляване на различията в държавите членки и между тях. В тази връзка Комисията прикани държавите членки да се възползват от продължаващото умерено възстановяване, като съсредоточат усилията на политиката върху следните три приоритета: нов тласък за инвестициите, провеждане на структурни реформи за модернизиране на икономиките на ЕС и отговорни фискални политики.

Докладите по държави в рамките на европейския семестър за 2016 г. бяха публикувани в момент, в който е от решаващо значение да се стимулира икономическото възстановяване и да се гарантира, че то е подпомогнато от необходимите мерки и политики за създаване на допълнителен растеж. Докладите показват, че държавите членки полагат усилия в това отношение. Докато резултатите от някои реформи могат да отнемат години, в бъдеще структурните реформи ще осигурят допълнителна основа за устойчив растеж, конкурентоспособна икономика, работни места и инвестиции. С оглед на бързината на промените в макроикономическите условия в една глобализирана икономика е наложително Европа да се възползва по най-добрия начин от сегашните фактори, които благоприятстват растежа, и да ускори темпа на реформите с цел повишаване на конкурентоспособността на Европейския съюз. Икономическите и социалните политики трябва да отчитат също и неотдавнашния приток на мигранти и бежанци, по-специално за да се осигури задоволяването на техните най-наложителни нужди и тяхното интегриране на пазара на труда.

Активното участие на националните парламенти, социалните партньори, гражданското общество и другите заинтересовани страни в изготвянето и изпълнението на реформите е от ключово значение за постигането на добри резултати. Необходимо е да се подобри ефективността на усилията за реформи в държавите членки и да се засили тяхната ангажираност с реформите. Това е отразено в насоките на Комисията за държавите членки във връзка с процеса на изготвяне на

¹ COM (2015) 600.

² COM (2015) 690.

³ Документ 14860/1/15 REV 1 на Съвета, одобрен от Европейския съвет на 18—19 февруари 2016 г.

националните програми за реформи. Освен това Комисията установи по-тесни контакти със социалните партньори на европейско и национално равнище с цел да обсъди с тях основните етапи на европейския семестър. Трябва да се положат и допълнителни усилия за повишаване на ангажираността на гражданското общество с изпълнението на стратегията „Европа 2020“.

В докладите по държави, изготвени за 26 държави членки⁴, е представено цялостното икономическо и социално развитие във всяка държава членка. В докладите се оценява постигнатият напредък при разрешаването на проблемите, установени в специфичните за всяка държава препоръки за 2015 г., а за 18 държави членки те включват задълбочения преглед в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси. Въз основа на този анализ Комисията предлага да бъде актуализиран статусът на редица държави членки, засегнати от процедурата. Докладите покриват също и области от макроикономическо значение, като например политиките в областта на климата и енергетиката, които са предмет на отделни процеси на политиката⁵.

В допълнение, в анализа се прави преглед на бюджетната ситуация в държавите членки. Той се основава на най-актуалните икономически прогнози на Комисията⁶ и в него са доразвити становищата на Комисията по проектите на бюджетни планове за 2016 г. за държавите членки от еврозоната, оповестени през ноември 2015 г., както и приетите от Комисията миналата година насоки⁷ за това как да се гарантира, че общата фискална рамка подкрепя програмата на ЕС за работни места и растеж.

В докладите по държави се анализират по-подробно пречките пред инвестициите, установени от Комисията миналата година и представени заедно с годишния обзор на растежа за 2016 г. Държавите членки трябва да работят в тясно сътрудничество помежду си и с институциите на ЕС за преодоляването на тези пречки в контекста на европейския семестър и да постигнат резултати по третия стълб на Плана за инвестиции за Европа⁸.

Докладите по държави служат като отправна точка за диалог с държавите членки относно икономическите и социалните предизвикателства, пред които са изправени. Тези диалози заедно с препоръката за еврозоната ще се използват при изготвянето на националните програми за реформи, които ще бъдат представени през април. По принцип Комисията няма да отправя препоръки по въпроси, които не са определени като предизвикателства в докладите по държави, и ще предложи ограничен брой препоръки за всяка държава членка. Тези препоръки ще се различават в зависимост от сериозността на предизвикателствата, както е отразено и в специфичните за отделните държави ситуации в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси.

2. ИКОНОМИЧЕСКИ КОНТЕКСТ

Европейската икономика се възстановява с умерени темпове в условията на нараснали външни рискове. Темповете на растеж на световната икономика се

⁴ С изключение на Гърция и Кипър, в които се изпълняват програми за макроикономическа помощ.

⁵ COM (2015) 572, Доклад за състоянието на енергийния съюз 2015 година; COM (2015) 576, Доклад за напредъка на действията по климата.

⁶ Европейска комисия, Европейска икономическа прогноза (зима 2016 г.)

⁷ COM (2015) 12.

⁸ COM (2014) 903.

забавят, като през 2015 г. ръстът на БВП е възлизал само на около 3 %, и нейното възстановяване е свързано с множество рискове.⁹ Докато най-големите развити икономики се радват на продължаващо възстановяване или са в напреднал стадий от икономическия си цикъл, перспективите пред голям брой бързо развиващи се пазарни икономики не са добри. Очаква се икономическият растеж в Китай допълнително да се забави, което ще засегне най-вече другите бързо развиващи се и развиващи се икономики и ще има отражение върху световните капиталови потоци.

Досега европейската икономика успява да устои на рисковете, но въздействието на по-неблагоприятната външна среда е все по-осезателно. Очаква се новият спад в цените на енергията да продължи да благоприятства за покупателната способност на домакинствата. Пристигането на безпрецедентен брой бежанци и мигранти доведе до допълнителни публични разходи, свързани с нарасналия прием и с други мерки за бежанците. Предвижда се паричните условия да останат изключително гъвкави и фискалната политика да подкрепя процеса на възстановяване тази година. Въпреки това разпространението на отрицателни ефекти, свързани с бавния икономически растеж извън ЕС, може да надвиши прекия ефект върху търговията. Ниските цени на суровините също биха могли да представляват риск, ако те водят до нестабилност в световната икономика. Нестабилността на финансовите пазари нарасна значително в последно време. По-специално цените на банковите акции показват ясна низходяща тенденция, а рисковите премии за някои държави членки нараснаха.

Възстановяването в ЕС продължава да бъде бавно и колебливо, което подчертава необходимостта от засилване на структурните реформи, насърчаване на инвестициите и изграждане на по-конкурентоспособна икономика. Възстановяването е слабо както в историческа перспектива, така и в сравнение с другите развити икономики. Икономическият растеж в ЕС се очаква да бъде 1,9 % от БВП тази година и да нарасне до 2 % през 2017 г. Равнището на безработицата в ЕС се очаква да продължи да намалява от 9,5 % през 2015 г. на 9 % през 2016 г., като спадът се очаква да бъде по-голям в държавите членки, в които са били проведени реформи на пазара на труда. Очаква се частното потребление да продължи да бъде основният фактор на растежа, подкрепяно от подобреното на пазарите на труда и увеличението в реалните разполагаеми доходи. Тъй като отслабването на световното търсене намалява изгледите за възстановяване въз основа на износа, съживяването на инвестициите от сегашното им ниско равнище ще бъде от ключово значение за продължаване на икономическото възстановяване върху по-широка основа и за обръщане на низходящата тенденция по отношение на потенциалния растеж.

3. НАПРЕДЪК ПО СПЕЦИФИЧНИТЕ ЗА ВСЯКА ДЪРЖАВА ПРЕПОРЪКИ

В контекста на цялостното макроикономическо стабилизиране държавите членки постигнаха известен напредък при разрешаването на проблемите, открити в специфичните за всяка държава препоръки от 2015 г. Докладите по държави за 2016 г. показват, че годишният напредък се е запазил на подобно равнище. В по-дългосрочна перспектива е ясно, че за да станат видими резултатите от изпълнението на ключови реформи, е необходимо време. Това може да се дължи както на сложността на реформите, които трябва да бъдат предприети, като например реформата на пазарите на труда и продуктовете пазари, пенсионните системи и банковия сектор, така и на

⁹ Европейска комисия, Европейска икономическа прогноза (зима 2016 г.)

националните изборителни графици. В редица държави членки (Дания, Естония, Ирландия, Испания, Хърватия, Полша, Португалия и Словакия) през 2015 г. или в началото на 2016 г. се проведеха национални парламентарни или президентски избори. Специфичните за всяка държава препоръки, изготвени през 2014 г. и 2015 г., се различават също и по отношение на броя и обхвата. Комисията ще представи своята пълна оценка заедно със своите предложения за нови специфични за всяка държава препоръки през май.

Като цяло Европа е на добър път да постигне част от целите на стратегията „Европа 2020“. Държавите членки са на добър път да постигнат целите в областта на изменението на климата и енергията, като повечето от тях вероятно ще постигнат своите цели за намаляване на емисиите, енергията от възобновяеми източници и енергийната ефективност до 2020 г. Според най-актуалните налични данни ЕС е на добър път да постигне също и образователните цели, като 17 държави членки вече са постигнали своите цели, свързани с преждевременното напускане на училище, а 12 от тях са постигнали своите цели по отношение на завършването на висше образование. Въпреки че за много държави членки целта за заетостта е трудно постижима, ситуацията в тази област се е подобрила почти във всички държави членки. В края на 2015 г. се отчита увеличение на заетостта с 1,1 %, като тя е достигнала равнището от преди кризата от 70,5 %. Равнището на заетост при жените се увеличава по-бързо, въпреки че разликата между половете все още е значителна. Трябва да бъдат положени допълнителни усилия за преодоляване на различията в равнището на заетост на мъжете и жените. Разходите за научноизследователска и развойна дейност като процент от БВП също са се увеличили в около половината от държавите членки, но целта на ЕС все още изглежда трудно постижима. В резултат на нарасналия вследствие на икономическата криза брой на хората в Европа, изложени на риск от бедност или социално изключване, продължават да съществуват проблеми, свързани с постигането на целта за намаляване на бедността. Въпреки това актуалните тенденции са по-положителни, тъй като броят на хората, изложени на риск от бедност или социално изключване, е намалял в над половината от държавите членки. Смята се, че тази тенденция е продължила и през 2015 г. в резултат на подобрените условия на заетост. Допълнение 2 съдържа преглед на всички цели на стратегията „Европа 2020“.

4. КОРИГИРАНЕ НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИТЕ ДИСБАЛАНСИ

ЕС и държавите членки от еврозоната бележат напредък по отношение на възстановяването на баланса в своите икономики. Някои от дисбалансите са последица от кризата, но много от тях са съществували преди тя да започне и са допринесли за сериозните последици от нея. Устойчивото възстановяване на баланса в икономиките на ЕС е от значение не само за отделни държави членки, но също и за ЕС и еврозоната като цяло с оглед на постигането на по-голяма устойчивост на бъдещи сътресения и преминаването към по-устойчив, приобщаващ и по-висок растеж.

Задълбочените прегледи предоставят подробен анализ на дисбалансите в държавите членки. В тях се прави разлика между корекциите в резултат на циклични фактори и корекциите в резултат на структурни реформи, и се потвърждава, че само корекциите, свързани със структурни реформи, предоставят основа за устойчив растеж. Като се има предвид значението на търговските и финансовите връзки между страните от ЕС, в анализа се разглеждат също и трансграничните последици от възстановяването на баланса, като се посочва необходимостта то да се извърши както в държавите с големи външни задължения, така и в държавите с излишъци. Належаща задача остава намаляването на равнищата на дълга. Докато в някои случаи намаляването на

държавния или частния дълг напредва, неговото високо равнище може все още да доведе до уязвимост на икономиките към потенциални шокове. В други случаи ниските, но нарастващи равнища на задлъжнялост може да са признак за нарастваща уязвимост.

4.1 Възстановяване на баланса в ЕС и еврозоната

Коригирането на съществуващите дисбаланси е възпрепятствано от редица фактори. Забавеният номинален икономически растеж и много ниските равнища на инфлацията са пречки за намаляването на задлъжнялостта. По-слабото световно търсене намалява изгледите за възстановяване въз основа на износа. Трайно високите равнища на безработица в някои държави членки може да намалят потенциалния растеж на производството, също и поради загубата на умения и пригодност за заетост.

Коригирането на външните дисбаланси бележи напредък. В страни с висок външен дълг големите дефицити по текущата сметка от периода преди кризата бяха значително намалени или преминаха в излишък. Подпомогната от външни фактори, разходната конкурентоспособност като цяло се подобри. В някои държави членки има доказателства за структурни корекции, свързани с прехвърлянето на ресурси към търгуемия сектор. Излишъкът по текущата сметка на еврозоната понастоящем е сред най-високите в света. Излишъкът на няколко държави членки е особено висок, което е признак за слабо вътрешно търсене и ниски ниво на инвестициите.

Слабостите, свързани с нарасналите равнища на дълга, продължават да пораждат безпокойство. В повечето страни процесът на оздравяване на счетоводния баланс напредва, като намаляването на задлъжнялостта на домакинствата и корпоративните сектори продължава. Въпреки това често пъти то е свързано с намаление на разходите. В някои държави равнището на частния дълг спрямо БВП е спаднало в резултат на значителното възстановяване на икономическия растеж. Задлъжнялостта продължава да е на рекордни нива в редица държави членки. В страните, в които натискът за намаляване на задлъжнялостта представлява тежест за възстановяването и намалява перспективите за инвестиции и потребление, има допълнителна нужда ударението да бъде поставено върху създаването на условия за подобряване на производителността и конкурентоспособността, за да се ограничи ефектът на намаляването на задлъжнялостта върху икономическия растеж и заетостта.

Капитализацията на банковия сектор се е увеличила, но се запазва натискът, свързан с влошеното качество на кредитите и активите и ниската рентабилност. Банките постигнаха значителен напредък в коригирането на своите счетоводни баланси и банковите институции като цяло са с добра капитализация и ликвидност. В същото време съчетание от фактори доведе до това в банковия сектор на някои държави да продължават да се отчитат висок дял на необслужваните кредити и лошо качество на активите. Ако не бъдат разрешени, тези слабости може да доведат до забавен растеж и неоптимално разпределение на кредитите. Освен това характеризиращата се със слаб икономически растеж и ниски лихвени проценти среда оказва въздействие върху печалбите в банковия сектор.

Необходими са структурни реформи, за да се улесни преразпределението на ресурсите между отделните предприятия, сектори и региони с цел увеличаване на производителността, конкурентоспособността и устойчивата заетост. Държавите членки трябва да подобрят преразпределението на наличните ресурси, като ги прехвърлят към търгуемите сектори и предприятия с най-голяма производителност във всички сектори на икономиката. Това преразпределение може да бъде подпомогнато чрез провеждането на реформи, насочени към отварянето на пазарите на

стоки и услуги, което ще стимулира също и вътрешния пазар на ЕС, както и чрез структурни реформи за премахване на пречките пред свободното движение на стоки и услуги.

4.2 Прилагане на процедурата при макроикономически дисбаланси

Комисията подобри прозрачността на процедурата при макроикономически дисбаланси. Оценките в докладите за отделните държави отразяват ангажиментите в Съобщението на Комисията „Стъпки към завършването на икономическия и паричния съюз“¹⁰, и по-специално за по-голяма прозрачност в прилагането на процедурата. Констатациите в задълбочените прегледи бяха представени по-ефективно в докладите по държави с помощта на обобщителни таблици, в които са описани източниците на дисбаланси и са представени основните констатации относно разработването на целесъобразни икономически променливи, ответните мерки на политиката и оставащите пропуски на политиката. Освен това службите на Комисията ще публикуват и сборник, в който ще бъде събрана информация от значение за процедурата при макроикономически дисбаланси.

Комисията е в процес на опростяване и стабилизиране на категориите макроикономически дисбаланси. За да се гарантира по-ефективна и по-опростена комуникация, тази година категориите макроикономически дисбаланси бяха намалени от шест на четири: липса на дисбаланси, дисбаланси, прекомерни дисбаланси и прекомерни дисбаланси с коригиращи действия. Тези категории ще се запазят и през следващите години. В случай на дисбаланси или прекомерни дисбаланси ще бъде задействан специфичен мониторинг, който ще бъде адаптиран в зависимост от тежестта на свързаните с тях предизвикателства. Специфичните за всяка държава препоръки ще бъдат изработени така, че да отразяват естеството на дисбалансите в светлината на мерките за реформи, предложени от държавите членки в националните програми за реформи.

Таблица 1: Категоризация на дисбалансите в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси

Предидшни категории	Опростени категории
Липса на дисбаланси	Липса на дисбаланси
Дисбаланси, за които са необходими действия в областта на политиката и мониторинг	
Дисбаланси, за които са необходими решителни действия в областта на политиката и мониторинг	Дисбаланси
Дисбаланси, за които са необходими решителни действия в областта на политиката и специфичен мониторинг	
Прекомерни дисбаланси, за които са необходими решителни действия в областта на политиката и специфичен мониторинг	Прекомерни дисбаланси
Прекомерни дисбаланси с коригиращи действия*	Прекомерни дисбаланси с коригиращи действия

*Категорията „прекомерни дисбаланси с коригиращи действия“ предполага откриване на процедурата при прекомерен дисбаланс съгласно Регламент (ЕС) № 1176/2011.

¹⁰ COM (2015) 600.

В задълбочените прегледи бяха взети предвид също така и ефектите на разпространение в други страни и системните проблеми. При установяването и оценяването на макроикономическите дисбаланси се отчита необходимостта от координиран подход на равнище еврозона, насочен към преодоляване на дисбалансите, като същевременно се подпомага възстановяването. Процедурата при макроикономически дисбаланси има за цел предотвратяването и коригирането на дисбаланси, които биха могли да навредят на самата държава, на еврозоната или на ЕС. В доклада си за механизма за предупреждение за 2016 г.¹¹, публикуван заедно с годишния обзор на растежа за 2016 г., Комисията прецени, че 18 държави членки трябва да бъдат подложени на задълбочен преглед, за да се оцени по-подробно сериозността на възможните дисбаланси.

В сравнение с миналата година, дисбаланси са установени в по-малък брой държави членки. От 18-те държави членки, подложени на допълнителен анализ, в задълбочените прегледи беше установено, че шест държави членки не са засегнати от дисбаланси, в седем държави членки се наблюдават дисбаланси, а в пет държави членки са налице прекомерни дисбаланси. За Хърватия и Португалия Комисията ще преразгледа своята оценка през май, като вземе предвид степента на амбициозност на техните национални програми за реформи. В допълнение 3 са обобщени констатациите от задълбочените прегледи по държави членки.

Таблица 2: Резултати от задълбочените прегледи за 2016 г. (опростени категории)

Липса на дисбаланси	Белгия, Естония, Унгария, Австрия, Румъния, Обединеното кралство
Дисбаланси*	Германия, Ирландия, Испания, Нидерландия, Словения., Финландия, Швеция
Прекомерни дисбаланси*	България, Франция, Хърватия, Италия, Португалия

*Категорията „дисбаланси“ и категорията „прекомерни дисбаланси“ включват специфичен мониторинг, който трябва да се адаптира в зависимост от това доколко сериозни са предизвикателствата.

В съответствие с опростените категории в рамките на процедурата при макроикономически дисбаланси надзорът ще включва специфичен мониторинг за всички държави членки, засегнати от дисбаланси и прекомерни дисбаланси. Чрез специфичния мониторинг следва да се гарантира засиленият надзор на ответните мерки на политиката по отношение на установените дисбаланси посредством засилен диалог с националните органи, експертни мисии и редовни доклади за напредъка, които трябва да бъдат обсъдени от всички държави членки. Тези контакти ще помогнат също така при проследяването на изпълнението на специфичните за всяка държава препоръки в

¹¹ COM (2015) 691.

съответните държави членки. Мониторингът може да се различава в зависимост от естеството на дисбаланса. Като общ принцип държавите, които са засегнати от прекомерни дисбаланси, ще бъдат подложени на по-строг мониторинг. За страните в категорията „прекомерни дисбаланси с коригиращи действия“ ще бъде задействана процедурата при прекомерен дисбаланс (ППД), която включва препоръки в областта на политиката за коригиране на дисбалансите и последващи действия посредством план за коригиращи действия.

5. РЕФОРМИ В ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

Повечето държави членки са постигнали напредък по отношение на провежданите реформи. Тези усилия за реформи трябва да се запазят и засилят, за да могат икономиките да бъдат подготвени за бъдещи сътресения и да се повиши тяхната конкурентоспособност. Силата и устойчивостта на възстановяването зависят от бързината и ефективността на приемането и провеждането на реформите. Фондовете на ЕС, по-специално европейските структурни и инвестиционни фондове, може и трябва да бъдат използвани за провеждане на реформите. Докато в миналогодишните специфични за всяка държава препоръки бяха открити въпроси, които стояха в центъра на дискусиите в областта на икономическата и социалната политика в държавите членки, в няколко случая в докладите по държави са посочени нови развития, като например притокът на мигранти и бежанци.

Качествените аспекти на реформите са от важно значение за успеха. Ефективното разпределяне на ресурсите към предприятия с по-добра производителност ще доведе до увеличаване на производителността и темповете на растеж. Освен това то ще доведе до по-големи инвестиции от страна на по-ефективни предприятия, като подобри дългосрочния потенциал за растеж на икономиките на държавите членки. Необходимо е време докато станат видими резултатите от реформите на пазарите на стоки и услуги и на пазарите на труда, но тези реформи задействат преразпределянето на ресурсите чрез насърчаване на инвестициите и модернизиране на производствената база на икономиката на ЕС.

Реформите на равнище държави членки са необходими, за да допълнят реформите, предприети на равнище ЕС. На равнище ЕС бяха договорени редица реформи в областта на политиката и бяха изработени инструменти на политиката, които имат за цел да се осигурят по-добра бизнес среда и по-сигурна и по-стабилна регулаторна среда, като например стратегията за единния пазар, единният цифров пазар, енергийният съюз, съюзът на капиталовите пазари, пакетът за кръговата икономика и програмата за по-добро регулиране. В раздела по-долу се описва напредъкът на държавите членки в провеждането на реформи в областите, набелязани в миналогодишните специфични за всяка държава препоръки.

5.1 *Нов тласък за инвестициите*

За да се подобрят условията за инвестиции, трябва да бъдат предприети действия в няколко области. Необходимо е да бъде привлечено повече частно финансиране за инвестиции в реалната икономика и да се осигурят висококачествени публични инвестиции. В съответствие с Плана за инвестиции за Европа, за да може

инвестициите да започнат да допринасят в по-голяма степен за икономическия растеж и създаването на работни места, е необходимо да се подобри рисковото финансиране, да се създаде по-добра среда за инвестиции и да се разработят по-добре структурирани инвестиционни проекти с по-голяма видимост. Комисията вече предприе редица реформи на европейско равнище, които имат за цел да се даде нов тласък на инвестициите, като например предложението по директивата „Платежоспособност II“. Освен това службите на Комисията посочиха подробно основните предизвикателства пред инвестициите във всяка държава членка¹². Тези предизвикателства включват регулаторните и административните бариери, обществените поръчки, данъчното облагане, съдебните системи, достъпа до финансиране и уредбите за несъстоятелността, образованието и уменията, както и секторните нормативни разпоредби. В допълнение Комисията откри необходимостта от достъп до повече и по-разнообразни източници на финансиране, както и от по-широк обхват на приоритетите, в който влиза не само традиционната инфраструктура, но и човешкият капитал и свързаните с него социални инвестиции.

До този момент инвестициите не успяха да се превърнат в мощен двигател на възстановяването.¹³ Държавите членки се приканват да осигурят среда, която насърчава инвестициите, чрез отстраняване на пречките, осигуряване на по-добра регулаторна предвидимост, укрепване на единния пазар, установяване на стабилен поток от проекти и осигуряване на координация и планиране на всички нива на управление. В повечето държави членки все още се усещат отрицателните последици от финансовата криза върху инвестициите, като в някои държави членки се наблюдават промени в относителния баланс между публичните инвестиции и частните или бизнес инвестициите. Ирландия е пример за държава членка, в която вследствие на мащабен и труден процес на корекции високото равнище на частните инвестиции играе централна роля за икономическото възстановяване.

Средствата от ЕС продължават да играят ключова роля в редица държави членки. В България, Чешката република, Естония, Хърватия, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словения и Словакия на тях се дължат голям дял от инвестициите. Комисията работи в тясно сътрудничество с държавите членки за подобряване на начина, по който средствата се управляват и инвестират. Процентът на усвояване може да се увеличи чрез засилване на административния капацитет на националните и регионалните администрации и чрез техническа помощ, като по този начин се допринесе също така и за оптималното съчетаване на различните фондове на ЕС.

В многогодишната финансова рамка за 2014—2020 г. европейските структурни и инвестиционни фондове са тясно свързани с целите на стратегията „Европа 2020“ и с макроикономическите предизвикателства, констатирани в специфичните за всяка държава препоръки. Освен процентите на усвояване е важно да се гарантира, че средствата от ЕС се използват по най-ефективен начин за преодоляване на икономическите и социалните предизвикателства в държавите членки. Поради забавеното програмиране на част от фондовете са необходими допълнителни усилия, за да се гарантира по-бързото и безпрепятствено предоставяне на средства. Някои държави членки все още трябва да изпълнят предварителните условия, тъй като в противен случай Комисията може да спре междинните плащания за приоритетите на съответните програми. Финансирането по Европейския фонд за стратегически

¹² SWD (2015) 400.

¹³ Европейска комисия, Европейска икономическа прогноза (зима 2016 г.)

инвестиции, програмата „Хоризонт 2020“, Механизма за свързване на Европа (включително над 4,1 милиарда евро само за транспортния сектор) и други пряко управлявани фондове на ЕС допълва европейските структурни и инвестиционни фондове и тези възможности трябва да бъдат оптимално съчетани. От европейските структурни и инвестиционни фондове за финансиране на интелигентен и приобщаващ растеж, конкурентоспособност и сближаване за периода от 2014 г. до 2020 г. се предоставят над 450 милиарда евро.

Въпреки постигнатия известен напредък в някои ключови сектори в много държави членки продължават да съществуват пречки пред инвестициите. Това се отнася най-вече за услугите, мрежовите индустрии и строителството. Относително благоприятната бизнес среда в държави членки като Естония и Обединеното кралство играе ролята на стимул за инвестициите. Редица държави членки обаче се характеризират с пречки пред инвестициите като административна тежест, бюрокрация, неефективна публична администрация, правна несигурност или променяща се законодателна среда, както и липса на прозрачност, което възпрепятства борбата срещу корупцията. В няколко държави членки беше установено наличието на тромави или продължителни процедури при широкомащабните проекти. Тези слабости могат да създадат бариери пред навлизането и установяването, например в сектора на търговията на дребно и професионалните услуги. Трудният достъп до финансиране представлява също така и пречка за инвестициите в някои държави членки.

Възстановяване на кредитирането за реалната икономика

Във финансовия сектор се наблюдава по-нататъшно облекчаване на кредитните условия. Въпреки намаления ръст в кредитирането в държавите, в които е в ход намаляване на задлъжнялостта, по отношение на предлагането на кредити са налице положителни тенденции. Съгласно проучването на кредитирането от януари 2016 г., проведено от Европейската централна банка¹⁴, банките отчитат продължаващо нетно понижаване на кредитните стандарти за заеми за предприятията и за закупуване на жилища от домакинствата, както и за потребителски кредити. Конкуренцията продължава да бъде основният фактор за понижаване на кредитните стандарти на банките за отпускане на заеми на предприятията. Банките продължиха да облекчават условията за отпускане на нови заеми за всички категории кредити, и по-специално за предприятията. Постигнатият напредък в укрепването на банките насърчава също и по-благоприятни условия за отпускане на кредити.

Налице е известен напредък по отношение на по-добрия достъп до финансиране. Няколко държави членки въведоха инициативи за подобряване на достъпа до финансиране или засилиха съществуващите инициативи. Унгария постави началото на схемата за финансиране на растежа. В ход са също така и няколко инициативи за подобряване на достъпа до финансиране за малките и средните предприятия, по-специално чрез използване на фондовете на ЕС. Така например Португалия предостави на разположение ресурси за инвестиции в дялово участие и рисков капитал от европейските структурни фондове и от национални средства. Малта съчетава национални средства и европейско финансиране, за да предоставя на МСП данъчни кредити, безвъзмездни средства или финансови гаранции.

Уредбите за несъстоятелността бяха подобрени в редица държави членки. Хърватия преразгледа своето законодателство за несъстоятелност на дружествата и

¹⁴ Европейската централна банка, The euro area bank lending survey, Fourth quarter of 2015, януари 2016 г.

физическите лица. Ирландия въведе промени в своята нормативна уредба за несъстоятелността, насочени към увеличаване на използването на схеми за несъстоятелност и фалит на физически лица. Испания въведе нова уредба за несъстоятелност на физическите лица и направи по-гъвкави процедурите за корпоративна несъстоятелност и извънсъдебните процедури.

5.2 Провеждане на структурни реформи за модернизиране на икономиките

В годишния обзор на растежа за 2016 г. Комисията постави ударение върху ефективната координация между държавите членки с цел по-висока производителност и по-голямо сближаване, необходимостта от балансиране на гъвкавостта и сигурността в политиките на пазара на труда и необходимостта от по-добре интегрирани и по-конкурентоспособни пазари на стоки и услуги.

Заетост и социална политика

Понастоящем заетостта в ЕС и в еврозоната нараства. Безработицата, включително младежката безработица, намалява. Същевременно дълготрайната безработица продължи да нараства през 2015 г. в сравнение с 2014 г., въпреки че през годината се наблюдава постепенен спад. Дълготрайната безработица засяга 10,5 милиона души и на нея се падат 48 % от общата безработица. Младежката безработица възлиза на 20 %, което означава, че четири и половина милиона млади хора са безработни. В някои държави членки голям брой млади хора напускат страната. В Гърция, Испания, Хърватия и Италия младежката безработица е около 40 % или повече. В допълнение, в редица държави членки делът на неработещите, неучещите и необучаващите се млади хора е висок и достига над 20 % в България и Италия.

За да се засили конкурентната позиция на ЕС, в средносрочен план реалните заплати трябва да продължат да се променят в съответствие с производителността. Няколко държави положиха усилия да засилят способността за ответна реакция на своите пазари на труда и да насърчат растежа на предприятията. Тези усилия включваха премахването на някои правила за определяне на прагове за предприятията и подобряването на предвидимостта на резултатите от трудови спорове, което може да улесни първоначалното наемане на работна ръка от предприятията. Въпреки че като цяло беше постигнато съгласуване на изменението на заплатите с равнищата на производителност в ЕС, в няколко държави членки напредъкът в тази област е ограничен. В съответствие със специфичните за всяка държава препоръки за 2015 г. във Финландия и Испания бяха сключени междусекторни споразумения за задържане на нарастването на заплатите съответно за периода 2014—2015 г. и 2015—2017 г. Нови механизми за определяне на минималната работна заплата бяха въведени в Ирландия, а в Германия беше въведена задължителна национална минимална работна заплата.

Трябва да бъдат положени допълнителни усилия за преодоляване на сегментирането на пазарите на труда. С намаляването на регулаторното несъответствие между безсрочните и нестандартните трудови договори може да се насърчат преминаването към безсрочни договори и създаването на стабилна заетост, като на работодателите и служителите се предоставят стимули да инвестират в умения и обучение през целия живот. Реформите в тази насока продължиха през 2015 г. в съответствие със специфичните за отделните държави препоръки, и по-специално в страните със значителна двойственост на пазара на труда като Италия и Полша. Като

част от цялостната реформа на пазара на труда Италия опрости договорните споразумения и трудово-правните процедури и намали възможностите за възстановяване на работа след несправедливи уволнения.

Инициативата „Гаранция за младежта“, която понастоящем е в третата година от своето изпълнение, започна да носи резултати. Положението на младите хора в ЕС се подобрява и усилията за подобряване на прехода от училище към работа бяха засилени, включително чрез политики за ранно активизиране и включване на неработещите, неучещите и необучаващите се млади хора. Сред основните резултати са по-добрата информираност, по-добре насочената подкрепа за младите хора от публичните служби по заетостта, по-добрата структура на инструментите за активна политика на заетостта за младите хора и по-силният акцент върху качествените програми за стаж. Реформите в контекста на гаранцията за младежта бяха ускорени, по-специално в държавите членки, които са изправени пред значителни предизвикателства, като например Италия и Португалия, и в държавите членки, които получават финансова подкрепа от ЕС, с която могат да бъдат предприети широкомащабни мерки и структурни реформи.

Въпреки постигнатия напредък по отношение на връщането на пазара на труда на безработните лица са необходими по-нататъшни реформи на активните политики по заетостта. Няколко държави членки, като например Испания, Франция, Латвия и Финландия, предприеха нови активни мерки, насочени към дълготрайно безработните лица. Италия започна да провежда реформа на управлението на активните политики по заетостта и да укрепва връзките с пасивните политики. При все това все още трябва да бъдат разрешени някои други предизвикателства, като например недостатъчната координация между службите по заетостта и социалните служби, липсата на участие и партньорства с работодателите, сравнително ниското равнище на участие в мерките за активна политика по заетостта, както и тяхното недостатъчно финансиране. Освен това някои страни не осигуряват индивидуализирани подходи, основани на профилиране, хармонизиране на уменията или интензивно консултиране. В препоръката за интеграция на трайно безработните на пазара на труда, приета от Съвета през декември 2015 г.¹⁵, на държавите членки се предоставят насоки как да подобрят своите усилия за справяне с дългосрочната безработица.

За справянето с бедността са необходими всеобхватни ответни мерки на политиката. В редица държави членки бяха предприети или са в ход мерки в областта на социалното подпомагане, и по-специално свързани с адекватността и/или обхвата на схемите за минимални доходи. Като се има предвид, че подпомагането на доходите трябва да е съпроводено с ефективно съчетаване на търсенето и предлагането на пазара на труда, за да се улесни връщането на пазара на труда, се въвеждат също така и разнообразни финансови и нефинансови стимули. Те включват разработването на системи за обезщетения за безработица в Дания и Италия и социални плащания за работещите лица в Малта. За да постигнат баланс между целите за намаляване на бедността и увеличаване на участието на пазара на труда, някои държави членки, като например Обединеното кралство, се опитват да оптимизират различните обезщетения в по-широки схеми. Загрижеността относно последиците от все по-големия брой деца, живеещи в бедност, доведе до увеличаване на съответните социални помощи в някои държави членки. Ограничен напредък бе постигнат по отношение на приобщаването на ромите в съответните държави членки.

¹⁵ Документ 14361/15 на Съвета.

Успешното интегриране на мигрантите и бежанците в някои държави членки изисква особено внимание. Големият приток на мигранти и бежанци през последната година е сериозно предизвикателство за голям брой държави членки и за ЕС. Въпреки това той представлява също и възможност, и по-специално за онези държави членки, в които се наблюдават демографски промени. Опитът с потоците от бежанци в миналото показва, че те може да се сблъскат с по-големи трудности при интегрирането си на пазара на труда в сравнение с гражданите на трети държави. За успешната интеграция се изискват, наред с другото, своевременна оценка на уменията, бързо признаване на квалификацията и подходящо езиково обучение с цел осигуряване на своевременен и ефективен достъп до пазара на труда, до здравеопазване и жилищно настаняване. Като се има предвид големия дял на децата и младежите (около 26 %), се налага бързото приспособяване най-вече на образователните системи, които да могат да предложат подходящи програми за основни и езикови умения. Освен това, успешното интегриране на жените заслужава особено внимание.

Резултатите на системите за образование и обучение пораждат безпокойство в голям брой държави членки. Въпреки че делът на преждевременно напусналите училище е намалял средно до 11,1 %, в девет държави членки той все още е над водещата цел от 10 %, определена в стратегията „Европа 2020“. Тези структурни слабости застрашават потенциала за икономически растеж на Европа. Голям брой държави членки разработват стратегии за уменията и провеждат структурни реформи в образователните си системи. Чешката република прие реформа на висшето образование, а България прие закон за предучилищното и училищното образование, благодарение на които се предоставя консолидирана правна уредба за подобряване на качеството и равнопоставеността в образователната система в основното и средното образование. Италия проведе реформа в училищата, като увеличи тяхната автономност, въведе основани на заслугите компоненти в заплатите на учителите и подобри системата за наемане на учители.

Данъчната тежест върху работната ръка трябва още да бъде намалена. Голям брой държави членки предприеха мерки за намаляване на данъчното облагане на труда. Естония и Франция например предприеха стъпки за намаляване на данъчното облагане на труда за лицата с ниски доходи. Освен това реформи в данъчното облагане на труда бяха проведени в някои държави членки, характеризиращи се с високо равнище на безработицата, като например Белгия, Испания и Италия. Въпреки това данъчната тежест върху труда, и по-специално за лицата с ниски доходи, продължава да е висока в няколко държави членки, като в някои от тях тя дори се е увеличила.

Бизнес среда и мрежови индустрии

Регулаторна среда, която благоприятства в по-голяма степен бизнеса и заетостта, ще насърчи частните инвестиции. Подобряването на практиките в публичната администрация, изкореняването на корупцията, въвеждането на прозрачност, опростеното и предвидимо законодателство допринасят за повишаване на конкурентоспособността и растежа и за създаването на работни места. В това отношение може да бъде отчетен напредък. Италия предприе стъпки за допълнителното реформиране и ускоряване на производствата по несъстоятелност и по принудително изпълнение. Франция продължи да осъществява амбициозна програма за опростяване, включваща над 600 мерки, около една трета от които вече са били изпълнени. Хърватия постигна известен напредък в подобряването на уредбата за производствата, предшествващи производството по несъстоятелност, и уредбата за несъстоятелност на предприятия. Малта въведе редица нови технологични и процесуални системи за

намаляване на бюрокрацията и закъсненията в гражданските съдилища. В Латвия бе постигнат значителен напредък по отношение на уредбите за медиация и арбитраж. Качеството, независимостта и ефикасността на съдебната система продължават да бъдат предизвикателства в някои държави членки, макар реформите в съдебната система да постигнаха известен напредък в Италия, Латвия и Словения.

Съществуват допълнителни възможности за намаляване на бюрокрацията, укрепване на административната ефикасност и подобряване на качеството на регулаторната уредба. Забавянията в рамките на процедурите за издаване на разрешителни остават значителни и над две трети от държавите членки все още принуждават стартиращите предприятия да заплащат такси от над 100 евро, което е таванът, предложен в Законодателния акт за малкия бизнес в Европа. Често структурните реформи се забавят поради липсата на капацитет за изпълнение и нестабилните институционални структури. Ефикасността на публичните инвестиции често пъти е възпрепятствана от слабости, свързани с оценката на проектите, възлагането на обществени поръчки, изпълнението и слабата координация между различните нива на управление. Предоставянето на съвременни и добре интегрирани услуги на електронното управление за предприятията продължава да бъде предизвикателство в много държави членки.

Допълнителни подобрения са необходими в областта на обществените поръчки. За някои държави членки слабостите в областта на обществените поръчки продължават да бъдат един от основните източници на нередности, установени при одитите на използването на европейските структурни и инвестиционни фондове. Те действат като пречка за инвестициите и правилното функциониране на единния пазар. Освен това обществените поръчки са област, засегната от корупция.

Инвестициите в енергийни и транспортни мрежи допринасят за по-тесно интегрирани и по-добре функциониращи пазари и за по-голяма сигурност на доставките и са от основно значение за прехода към икономика с ниски въглеродни емисии. Завършването на електроенергийните и газовите междусистемни връзки между Испания и Франция, например, ще бъде от решаващо значение за гарантиране на сигурността на доставките и за подобряване на функционирането на енергийните пазари. Инвестициите в капацитет за пренос на електроенергия и в газови междусистемни връзки с балтийските държави и между тях самите също нараснаха с цел интегрирането на тези държави членки в европейските мрежи и енергийни пазари. Неотдавнашното завършване на електроенергийните връзки между трите балтийски държави и Полша, Финландия и Швеция доведе до коефициент на взаимна свързаност от около 25 %, като между балтийските държави продължават да се осъществяват допълнителни инвестиции в междусистемни връзки. Испания създаде фонд за подобряване на сухопътния достъп до морските пристанища.

Модернизирането на икономиката на ЕС изисква отстраняването на инфраструктурните слабости в цифровите съобщителни мрежи. Очакваното увеличение в търсенето на висококачествени съобщителни мрежи не трябва да се забавя вследствие на закъснели ответни реакции от страна на предлагането. В някои държави членки въпреки значителните усилия за подобряване на покритието на съобщителните инфраструктурни мрежи от ново поколение, е застрашено постигането на целта на програмата в областта на цифровите технологии относно покритието на мрежите от следващо поколение със скорост 30 Mbps или повече за всички до 2020 г.

Броят на ограниченията в сектора на услугите остава голям в много държави — членки на ЕС. Както е отразено в последните прогнози на Комисията, съпътстващи публикацията на Стратегията за единния пазар¹⁶, регулаторните ограничения имат доказано отрицателно въздействие върху инвестициите, растежа и заетостта.

Равносметката от Европейския семестър в тази област доказва, че реформите дават резултат. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)¹⁷ смята, че структурните реформи, въведени в Италия през 2012 г., би трябвало да увеличат БВП с 1,5 % пет години след тяхното въвеждане. Много от тези реформи бяха приети в отговор на препоръките, отправени към Италия в контекста на Европейския семестър. Други реформи доведоха до видими резултати в по-кратък срок. В отговор на препоръка, отправена към Испания през 2012 г., въвеждането на бързи разрешителни за отваряне на търговски обекти доведе до откриването на 7000 допълнителни обекта през първата половина на 2013 г.

Докладите по държави показват положителен, но все още бавен напредък в реформирането на пазарите за услуги в много държави членки. Приносът на сектора на бизнес услугите за производителността на производствените и другите сектори на услуги е от съществено значение за модернизирането на икономиките на ЕС. Равнището и броят на ограниченията, преобладаващи на пазарите на професионалните бизнес услуги, особено в областта на инженерните, счетоводните, архитектурните и правните услуги, заслужават специално внимание.

Реформите в сектора на професионалните услуги могат да доведат до осезаеми резултати, но напредъкът в тази област е особено бавен. След препоръка от 2011 г., Словения прие през 2012 г. програма, предназначена за дерегулиране на професии. През следващите години бяха отправени допълнителни препоръки, които понастоящем водят до пълно дерегулиране или опростяване на достъпа до професии в няколко сектора (строителство, търговия на дребно, туризъм). През 2012 г. Полша започна постепенен и обширен процес на реформи на регламентирания професии. Реформата обхваща 248 професии и, за повечето от тях, съществуващите бариери бяха частично премахнати, а за 70 от тях ограниченията бяха напълно премахнати. Полша прие третия и последен етап от тази реформа за дерегулация през 2015 г. Вследствие на специфична за държавата препоръка от 2014 г. относно правните услуги, Ирландия постигна значителен напредък до края на 2015 г., като прие законодателство за отварянето на тези пазари.

Строителният сектор може да осигури важен принос за консолидацията на възстановяването, но са необходими реформи. Възстановяването на сектора след кризата се оказва бавно и трудно и реформите ще допринесат за реактивирането му, въпреки че неустойчивите предкризисни нива не следва да се използват като референтна стойност. През 2015 г. Комисията извърши задълбочен преглед на бариерите в строителния сектор, който потвърди голямото разнообразие на третирането му в отделните държави членки.

През последните години бяха издадени специфични за държавите препоръки относно премахването на регулаторните ограничения в строителния сектор на

¹⁶ COM (2015) 550.

¹⁷ ОИСР, Италия. Структурни реформи: Въздействие върху растежа и заетостта. Февруари 2015 г.

Дания, Германия, Литва, Полша, Словакия и Швеция. Досега напредъкът е ограничен. От юни 2015 г. насам нов закон за строителството опрости административните задължения във връзка със строителството в Полша. Въпреки това, с него се разрешават само ограничен брой въпроси. В Швеция на анкетна комисия бе възложено да проучи и да излезе с предложения за това как да се подобри конкуренцията в жилищното строителство и сектора на строителните материали. През септември 2015 г. в Словакия бе прието изменение на Закона за строителството, за да се рационализират административните процедури за получаване на разрешителни за земеползване и строеж.

Ускоряването на реформите за намаляване на регулаторните бариери в сектора на търговията на дребно ще окаже значително положително въздействие. Засилването на конкурентния натиск вследствие намаляване на бариерите ще подобри пазарната структура и инвестиционната динамика, което ще доведе до навлизането на по-ефективни и иновативни дружества. Потребителите ще се възползват от по-ниски цени, по-голямо разнообразие, иновации и по-високо качество, като по този начин ще се стимулира потреблението.

Като цяло, държавите членки са отбелязали известен напредък в подобряването на регулаторната среда в сектора на търговията на дребно, но все още са необходими повече усилия. По-специално, има възможност за подобряване на условията за установяване. Финландия премахна закона, уреждащ работното време, и бяха предприети някои стъпки за подобряване на условията за установяване в сектора на търговията на дребно, чрез изменения на планирането на земеползването. В Испания, с реформата от 2014 г. в сектора на търговията на дребно, бяха установени основите за по-добро установяване и бизнес дейност. Въпреки това ползата от тази реформа на практика може да бъде почувствана единствено когато автономните общности приемат необходимите актове за изпълнение.

В докладите по държави също се подчертава необходимостта от по-нататъшни реформи, насочени към намаляването на пречките пред продуктите пазари. През последните години Италия предприе реформи за намаляване на ограниченията на пазара и за увеличаване на конкуренцията чрез пакета за либерализация от 2012 г. и чрез приетите по-наскоро план за приватизация и закон за конкуренцията. Очаква се засилената конкуренция в енергийния и далекосъобщителния сектор и планът за приватизация да увеличат БВП с почти 0,2 % през 2020 г. Словакия запазва сравнително висока степен на регулаторна тежест за пазарите за продукти в сектори като производството на електроенергия, газоснабдяването, далекосъобщенията, пощите, железопътния и автомобилния транспорт.

Реформите на държавите членки за подобряване на ефективността в използването на ресурсите и за преминаване към една много по-кръгова икономика ще допринесат за стимулиране на инвестициите. Няколко държави членки предприемат стъпки в тази посока. Програми за кръгова икономика са въведени в Белгия и Нидерландия. Португалия прие Ангажимент за „зелен растеж“, с който определя широк набор от мерки за насърчаване на прехода към една ефективна, екологична икономика с ниски въглеродни емисии .

Иновациите са двигател за модернизирането на икономиката, те привличат инвестиции и поддържат икономическия растеж. За създаването на условия за иновации е необходима комбинация от финансови стимули и по-силна връзка между бизнеса и академичните среди. С цел стимулиране на научните изследвания, развитието и иновациите, все по-голям брой държави членки наблягат на непреки мерки за подкрепа, като например данъчни облекчения. Така например, в началото на 2016 г. Полша въведе нови данъчни стимули за научноизследователска и развойна дейност. Съществуват също така нови данъчни облекчения за средства от продажбата на акциите на отговарящите на условията дружества, като се очаква това да стимулира капиталовото финансиране за иновативни предприятия. Естония предприе инициативи за насърчаване на иновациите в сферата на обществените поръчки и предостави финансиране за няколко технологични центрове и иновационна ваучерна система, с която се дава възможност на малките и средните предприятия да си сътрудничат с университети и центрове за компетентност. Връзката между академичните среди, научните изследвания и бизнес иновациите трябва обаче да бъде укрепена в много държави членки, особено в тези, в които напоследък цялостните резултати в областта на иновациите са в застой или дори се влошават, и в други държави, които изостават значително в сравнение с постигнатото от водещите държави в областта на иновациите, въпреки наскоро известния скоросен напредък.

5.3 *Отговорни фискални политики*

Въпреки че номиналните бюджетни дефицити бяха значително намалени през последните години и прогнозата е те да продължат да намаляват, в няколко държави членки те не отговарят на изискванията съгласно Пакта за стабилност и растеж. В резултат на това съотношението дълг/БВП се очаква да спада постепенно от върховите стойности, достигнати през 2014 г. Намаляването на дефицита за периода 2015—2017 г. се дължи главно на икономическото възстановяване и по-ниските лихвени разходи, докато другите изходни и разходни пера са като цяло експанзивни. В резултат на това се очаква структурният дефицит да се увеличи леко в еврозоната и да се стабилизира в ЕС след години на непрекъснато подобрене. Фискалните политики следва да се оценяват спрямо двойната цел за постигане на дългосрочна устойчивост на публичните финанси и необходимостта да бъде подкрепяно умереното възстановяване.

Растежът може да бъде подкрепен като структурата на приходите и разходите стане по-благоприятна за него. Необходимо е да бъде постигнат по-голям напредък по отношение на намаляването на данъчната тежест върху труда. Въз основа на постигнатия напредък в борбата с данъчните измами и подобряването на данъчната администрация са необходими по-нататъшни усилия, които да направят данъчните системи по-справедливи и по-ефективни, за да бъдат отстранени факторите, възпиращи създаването на заетост, да се даде приоритет на благоприятстващите растежа разходи и да се запазят продуктивните публични инвестиции. В тази връзка, прогнозираното по-нататъшно намаляване на съотношението разходи за публични инвестиции/БВП през периода от 2015 до 2017 г. показва, че са необходими повече усилия.

Каре 1. Актуална информация за надзора по Пакта за стабилност и растеж

В оценката си на проектите на бюджетни планове за 2016 г. за държавите членки, които са част от еврозоната, публикувана през ноември 2015 г., Комисията посочи, че за четири държави (Испания, Италия, Литва и Австрия¹⁸), тези планове съдържат риск от неспазване на разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж. За седем държави (Белгия, Ирландия, Франция, Латвия, Малта, Словения и Финландия) бе установено, че те спазват в общи линии на неговите разпоредбите, докато Германия, Естония, Люксембург, Нидерландия и Словакия са спазили изискванията за 2016 г. Португалия предаде своя проект на бюджетен план в определения срок, а чак на 22 януари 2016 г., поради националните избори през октомври 2015 г. и времето, необходимо за формиране на ново правителство.

След финализирането на бюджетите за 2016 г. за повечето държави членки, прогнозата на Комисията от зимата на 2016 г. осигурява основата за оценка на това как държавите членки са взели предвид становищата на Комисията относно своите проекти на бюджетни планове и какви действия са предприели относно своите ангажименти, поети в рамките на еврозоната.

- Прогнозата за Испания е, че тя няма да постигне целта за номиналния дефицит за 2015 г. и се очаква да пропусне навременната и устойчива корекция до 2016 г., като препоръчаната фискална корекция не се извършва.
- По отношение на Белгия, Финландия и Италия Комисията продължава да извършва внимателен мониторинг на спазването на критерия за дълга и подчертава важноста на продължаващото усилено спазване на препоръчаните структурни изменения съгласно Пакта. Комисията ще оцени отново ситуацията през май въз основа на получената информация за 2015 г., предстоящите програми за стабилност и пролетната прогноза на Комисията за 2016 г.
- Португалия предаде своя проект на бюджетен план на 22 януари 2016 г. В своето становище за този план Комисията сче, че планове на правителството са изложени на риск от неспазване на разпоредбите на Пакта за стабилност и растеж и приканиха органите да предприемат необходимите мерки в рамките на националните бюджетни процедури, за да гарантират, че бюджетът за 2016 г. ще бъде в съответствие с Пакта за стабилност и растеж. Комисията ще оцени отново ситуацията през май въз основа на националната програма за реформи на Португалия.

Комисията ще следи развитието в бюджетите на всички държави членки в контекста на Европейския семестър въз основа на националните програми за реформи и програмите за стабилност или конвергенция, които ще бъдат предадени до средата на април, и при необходимост ще предаде своите препоръки през май заедно с другите процедурни стъпки съгласно Пакта.

В докладите по държави е включена също оценка на реакцията на държавите членки по препоръките, призоваващи за укрепването на институционалното и по-дългосрочното измерение на тяхната фискална политика.

Фискални институции и управление и дългосрочна устойчивост на публичните финанси

Много държави членки предприеха стъпки за укрепване на различни аспекти на своите фискални рамки. Отбелязва се напредък към укрепването на националните фискални рамки, което е от ключово значение за постигането и поддържането на подходящи фискални политики. България прие законодателство, уточняващо условията за коригиране на евентуални отклонения от планираната насока, Хърватия е положила усилия да подобри точността на бюджетното планиране и да засили контрола на разходите, Португалия допълнително реформира Закона за бюджетната рамка, а Словения прие законодателство за прилагане на конституционното правило за бюджетното салдо. Освен това са установени независими фискални институции, които

¹⁸ В случая с Австрия, проектът на бюджетен план бе оценен като отговарящ на условията в широк смисъл след като бяха приети коригирането на планираните допълнителни разходи, свързани с извънредния приток на бежанци и мигранти.

извършват мониторинг на националните фискални правила и в повечето държави членки бяха създадени или подсилени фискалните планове. Към днешна дата, Чешката република и Полша са единствените държави членки, в които не е прието законодателно за създаването на фискални съвети.

Комисията разглежда транспонирането на правилата, установени в така наречения фискален пакт¹⁹, чиято цел е да се засили съгласуваността между националните и европейските фискални рамки и да се повиши ангажирането на държавите членки с тях. Комисията провежда консултации с договарящите се страни, за да им даде възможност да представят своите забележки по заключенията на Комисията, както е предвидено в член 8, параграф 1 от Договора за стабилност, координация и управление в Икономическия и паричен съюз, преди публикуването на нейния доклад през 2016 г.

Прогнозираното увеличение на разходите, свързани със застаряването на населението, би могло да представлява риск за устойчивостта на публичните финанси в средносрочен до дългосрочен план. Населението застарява бързо в ЕС, и по-специално в еврозоната. Населението в трудоспособна възраст се очаква да намалее със средногодишен темп от 0,4 % през следващите четири десетилетия. Застаряването на населението оказва директно влияние върху публичните финанси чрез разходи за пенсии, здравеопазване и дългосрочни грижи. Ако не бъдат взети коригиращи мерки, повече от половината държави членки са изправени пред средносрочни или дългосрочни предизвикателства, свързани с устойчивостта.²⁰ Постигнат е значителен напредък в много страни и дългосрочните предизвикателства пред устойчивостта са намалели от началото на кризата, особено в резултат на прилаганите реформи в пенсионната система и наскоро извършената фискална консолидация. Въпреки това, остават значителни предизвикателства, които трябва да бъдат преодоляни от гледна точка на очакваното развитие на разходите, свързани със застаряването на населението.

Напредъкът в реформирането на пенсионните системи се различава между държавите членки. Пенсионната система беше посочена като дългосрочно предизвикателство в редица държави членки (Белгия, България, Хърватия, Литва, Люксембург, Малта, Австрия, Полша, Португалия, Словения и Румъния) в специфичните за всяка държава препоръки от миналата година. Белгия прие последната част на пенсионната реформа, която беше приета през 2014 г., а именно увеличаване на законоустановената възраст за пенсиониране на 66 години през 2025 г. и на 67 години през 2030 г. Във Финландия Парламентът прие законодателство за пенсионната реформа през ноември 2015 г. По-специално, най-ранната възраст за пенсия за старост постепенно ще бъде увеличена на 65 до 2025. Считано от 2027 г., най-ранната допустима възраст за отпускане на пенсия за старост ще бъде обвързана с очакваната продължителност на живота, така че прослуженото време спрямо времето, прекарано в пенсия, да остане на равнището от 2025 г. Във Франция постигнатото през октомври 2015 г. споразумение между социалните партньори се очаква да подобри финансовото положение на схемата за допълнителни пенсии.

¹⁹ Т.е. фискалната част на Договора за стабилност, координация и управление в Икономическия и паричен съюз (ИПС).

²⁰ За оценка на предизвикателствата пред фискалната устойчивост, вж. Европейска комисия (2016), „Доклад за 2012 г. относно бюджетната устойчивост“, Европейска икономика № 18, институционални документи.

В специфичните за всяка държава препоръки бяха посочени редица държави членки, чиито системи за здравеопазване изискват специално внимание. Напредъкът в реформирането на здравеопазването с цел гарантиране на ефективност и приемлив достъп до медицинските услуги е различен в отделните държави членки. Ирландия, Испания и Румъния са предприели действия за контрол на разходите за лекарства. Румъния е постигнала напредък в справянето с неефективното използване на ресурси, а Ирландия постигна напредък по отношение прилагането на основано на действия финансиране. Словакия е засилила ролята на общопрактикуващите лекари при издаването на направления, както и своите финансови одити и информационната си система. Чешката република подобрява ефикасността на своята болнична система, прозрачността на договорите между здравноосигурителните дружества и доставчиците, както и централизацията на процедурите за възлагане на обществени поръчки. Реформите, стартирани в някои държави членки, трябва да продължат и да бъдат задълбочени, така че да се гарантира устойчива финансова основа за здравните системи, както и адекватен достъп за всички до ефективно здравеопазване.

6. СЛЕДВАЩИ СЪПКИ

След обсъжданията в Съвета и по-широкия диалог с Европейския парламент, социалните партньори и заинтересованите страни, препоръките за икономическата политика на еврозоната бяха одобрени от Европейския съвет на заседанието му от 18—19 февруари 2016 г.

Анализът, представен в докладите по държави, ще бъде обсъден с държавите членки в рамките на двустранните срещи. Заместник-председателите и членовете на Комисията ще посетят държавите членки, за да се срещнат с правителствата, националните парламенти, социалните партньори и други заинтересовани страни.

Относно установените предизвикателства се очаква да бъдат взети решения от държавите членки в техните национални програми за реформи, както и в програмите за стабилност или конвергенция, които следва да бъдат публикувани и представени на Комисията до средата на април. Комисията призова държавите членки да провеждат тесни консултации с националните парламенти и социалните партньори, когато изготвят своите национални програми.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 - ИНТЕГРИРАНО НАБЛЮДЕНИЕ НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКИТЕ И ФИСКАЛНИТЕ ДИСБАЛАНСИ

	Резултати от задълбочените прегледи за 2016 г. по процедурата при макроикономически дисбаланси (ПМД) ²¹	Пакт за стабилност и растеж (СБЦ: средносрочна бюджетна цел/ППД: Процедура при прекомерен дефицит) ²²	Коментари, включително промените 8март 2016 г.
БЕЛГИЯ	Няма дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; прилага се преходното правило за дълга ²³	Излиза от ПМД
БЪЛГАРИЯ	Прекомерни дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	
ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА		Предпазна част на пакта Постигната СБЦ	
ДАНИЯ		Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	
ГЕРМАНИЯ	Дисбаланси	Предпазна част на пакта Преизпълнение на СБЦ; прилага се правилото за дълга	
ЕСТОНИЯ	Няма дисбаланси	Предпазна част на пакта Преизпълнение на СБЦ	
ИРЛАНДИЯ	Дисбаланси	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2015 г. Все още не е постигната СБЦ; прилага се преходното правило за дълга ²⁴	
ГЪРЦИЯ		Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2016 г.	Изпълнява се специална програма за финансова помощ
ИСПАНИЯ	Дисбаланси	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок	Независима фискална препоръка с оглед на рисковете, свързани с

²¹ Както категорията „дисбаланси“, така и категорията „прекомерни дисбаланси“ води до специфичен мониторинг, който следва да бъде модулиран съобразно това, доколко сериозни са предизвикателствата.

²² Категоризацията се основава на очакваните резултати за 2016 г., както е отразено в прогнозата на Комисията от зимата на 2016 г.

²³ Правило за дълга: Ако референтната стойност от 60 % за съотношението публичен дълг/БВП не е спазена, въпросната държава членка ще бъде поставена в процедура при прекомерен дефицит, след като се вземат предвид всички фактори от значение, както и въздействието на икономическия цикъл, ако разликата между нивото на публичния дълг на тази държава и референтната стойност от 60 % не намалява с 1/20 годишно (средно за период от 3 години) Преходното правило за дълга: на всяка държава членка, която е в процедура при прекомерен дефицит, се предоставя тригодишен период, за да спазва правилото за дълга, след като е коригирала прекомерния дефицит. Това не означава, че правилото за дълга не се прилага напълно през този период, тъй като държавите членки трябва да постигнат достатъчен напредък към спазването на правилото през този преходен период. Отрицателната оценка за напредъка към постигането на целевия показател по отношение на дълга през преходния период може да доведе до откриването на ППД.

²⁴ Зависи от отмяната на решението за ППД въз основа на данни за изпълнението за 2015 г.

		за корекция: 2016 г.	навременното коригиране
ФРАНЦИЯ	Прекомерни дисбаланси,	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2017 г.	
ХЪРВАТИЯ	Прекомерни дисбаланси	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2016 г.	
ИТАЛИЯ	Прекомерни дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; прилага се правилото за дълга	
КИПЪР		Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2016 г.	Изпълнява се специална програма за финансова помощ
ЛАТВИЯ		Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	
ЛИТВА		Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	
ЛЮКСЕМБУРГ		Предпазна част на пакта Преизпълнение на СБЦ	
УНГАРИЯ	Няма дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; прилага се правилото за дълга	Излизане от ПМД
МАЛТА		Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; Предмет на правилото за дълга	
НИДЕРЛАНДИЯ	Дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; прилага се преходното правило за дълга	
АВСТРИЯ	Няма дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; прилага се преходното правило за дълга	
ПОЛША		Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	
ПОРТУГАЛИЯ	Прекомерни дисбаланси,	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2015 г. Все още не е постигната СБЦ; прилага се преходното правило за дълга	
РУМЪНИЯ	Няма дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	Излизане от ПМД
СЛОВЕНИЯ	Дисбаланси	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2015 г. Все още не е постигната	

		СБЦ; прилага се преходното правило за дълга	
СЛОВАКИЯ		Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ	
ФИНЛАНДИЯ	Дисбаланси	Предпазна част на пакта Все още не е постигната СБЦ; равнището на дълга е над референтната стойност от 60 % от БВП	
ШВЕЦИЯ	Дисбаланси	Предпазна част на пакта Постигната СБЦ	
ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО	Няма дисбаланси	Корективна част на пакта Прекомерен дефицит, срок за корекция: 2016—17 г.	Излизане от ПМД

(Състояние към 8 март 2016 г.)

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 — НАПРЕДЪК ПО ОТНОШЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ НА СТРАТЕГИЯТА „ЕВРОПА 2020“

Цели на стратегията „Европа 2020“ за ЕС	Данни от 2010 г.	Последни налични данни	През 2020 г., въз основа на последните тенденции
1. Увеличаване на дела на заетостта на населението на възраст 20—64 години до най-малко 75 %	68,6 %	69,2% (2014 г.)70,5% (3-то тримесечие на 2015 г.)	Целта вероятно няма да бъде постигната
2. Увеличаване на съвместните публични и частни инвестиции в НИРДИ до 3 % от БВП	1,93 %	2,03% (2014 г.)	Целта вероятно няма да бъде постигната
3а. Намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 20 % в сравнение с равнищата от 1990 г.	14,3 % намаление	23 % намаление (2014 г.)	Целта вероятно ще бъде постигната
3б. Увеличаване на дела на възобновяемите енергийни източници в крайното потребление на енергия на 20 %	12,8 %	16 % (2014 г.)	Целта вероятно ще бъде постигната
3в. Напредък към 20 % увеличение на енергийната ефективност	5,6% увеличение (за първичното енергопотребление)	15,7% увеличение (2014 г.)	Целта вероятно ще бъде постигната
4а. Намаляване на дела на преждевременно напускащите училище под 10 %	13,9 %	11,2 % (2014 г.)	Целта вероятно ще бъде постигната
4б. Увеличаване на дела на населението на възраст 30—34 години със завършено висше образование до най-малко 40 %	33,8%	37,9% (2014 г.)	Целта вероятно ще да бъде постигната
5. Преодоляване на риска от бедност и социално изключване за най-малко 20 милиона души	Увеличение с 1,4 милиона (в сравнение с базовата година 2008)	Увеличение с 4,5 милиона (2014 г.)	Целта вероятно няма да бъде постигната

ПРИЛОЖЕНИЕ 3 — КОНСТАТАЦИИ ОТ ЗАДЪЛБОЧЕНИТЕ ПРЕГЛЕДИ ПО ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ

Белгия не изпитва макроикономически дисбаланси. Слабите износ и конкурентоспособност са съчетани с голяма публична задлъжнялост, което би могло да доведе до рискове в бъдеще. Последните развития сочат обаче стабилизиране на пазарните дялове на износа и намаляване на увеличението на заплатите. Въпреки че публичната задлъжнялост е голяма без стабилна низходяща тенденция, което предполага уязвимост, краткосрочните рискове изглеждат овладени. Неотдавнашните мерки на политиката включват ограничаване на заплатите и на вноските за социално осигуряване. За да се гарантира устойчивостта на корекцията, ще са необходими структурни реформи на уредбата за определяне на заплатите. Фискалната корекция, необходима за гарантирането на дългосрочната устойчивост на публичните финанси, е по-трудна в условията на по-слаб номинален растеж.

България изпитва прекомерни макроикономически дисбаланси. Икономиката се характеризира с оставащи слабости във финансовия сектор и значителната корпоративна задлъжнялост в контекста на висока безработица. Въпреки че ликвидността и рентабилността на банковия сектор се подобриха, една по-обстойна оценка на сектора може да се основава само на предстоящия анализ на качеството на активите и стрес тестовете. Дългосрочната безработица се е увеличила още повече в контекста на проблемите с корекцията, свързани с напрежението на пазара на труда, като несъответствията между търсените и предлаганите умения възпрепятстват създаването на работни места. В бъдеще планът за реформа и развитие на банковия надзор все още трябва да бъде приложен изцяло и подобряването на ефективността на производствата по несъстоятелност продължава да бъде предизвикателство, а законодателните предложения са в процес на подготовка. Освен това все още не са отстранени слабостите в небанковия сектор.

Германия изпитва макроикономически дисбаланси. Големите и продължителните излишъци по текущата сметка имат трансгранично значение и отразяват прекомерните спестявания и недостатъчните инвестиции в частния и публичния сектор. Слабите вътрешни инвестиции затрудняват потенциалния растеж и голямата зависимост от външно търсене води до макроикономически рискове в контекста на слабото външно търсене. Докато частното потребление се е подобрило донякъде, слабостта на инвестициите изглежда дълбоко вкоренена. Публичните инвестиции намаляха, въпреки наличните бюджетни възможности и благоприятните условия на финансиране, а стъпките, предприети за увеличаване на публичните инвестиции, са недостатъчни, за да се справят с недостига на инвестиции в инфраструктурата. Необходими са по-нататъшни действия за улесняване на условията за частните инвестиции, включително чрез реформа на сектора на услугите и подобряване на ефективността на данъчната система.

Естония изпитва макроикономически дисбаланси. Повишаването на разходите за труд за единица продукция може да изложи държавата на загуба на конкурентоспособност, но се предвижда тя да е лека с оглед на нарасналата производителност и спада на реалния прираст на заплатите. Цените на жилищата се повишиха значително, макар и в съответствие с развитието на доходите, а предлагането на пазара на недвижими имоти се очаква да се адаптира към възстановяващото се търсене. Независимо от това, по-нататъшно увеличение на цените може да създаде рискове за реалната икономика, поради което е необходимо повишено внимание. Трябва да се увеличат политическите усилия за стимулиране на производителността и на износа с по-висока добавена

стойност, а усилията за увеличаване на предлагането на работна ръка и за намаляване на натиска за повишаване на заплатите все още са на ранен етап. Бяха въведени няколко макропруденциални политики с въздействие върху цените на жилищата, които предстои да бъдат оценени.

Ирландия изпитва макроикономически дисбаланси. Големите обеми нетни външни задължения, както и на държавния и частния дълг представляват слабости, въпреки подобренията. Нетните външни пасиви показват рязко низходяща тенденция с оглед на големия излишък по текущата сметка и повишаването на конкурентоспособността. Публичният и частният дълг следват низходяща тенденция благодарение на благоприятните условия за растеж. Банките са добре рекапитализирани и печалбите им се подобряват. Необслужваните заеми спадат от предишните си високи равнища. Въпреки значителния скок в цените на недвижимите имоти през 2014 г., няма ясни признаци за надценяване. Въпреки това икономиката продължава да е изложена на потенциално значими циклични колебания и външни сътресения. Предприет е широк набор от политически мерки, по-специално по време на програмата за финансова помощ, за да се посрещнат основните предизвикателства по отношение на оздравяването на банковия сектор, уредбата за несъстоятелност, пазара на жилища и фискалната устойчивост.

Испания изпитва макроикономически дисбаланси. Значителните финансови дисбаланси под формата на вътрешен и външен дълг както публичен, така и частен, продължават да представляват слабости в контекста на висока безработица и имат трансгранично значение. Салдото по текущата сметка и разходната конкурентоспособност се подобряват, но не се очаква нетните външни задължения да достигнат бързо разумни равнища. В ход е намаляване на задлъжнялостта на частния сектор и това се подкрепя от благоприятните условия на растеж, като същевременно държавният дълг продължава да расте. Предприети са мерки в областта на финансовия сектор, уредбата за обявяване в несъстоятелност на дружества и физически лица, както и в законодателството за защита на заетостта. Необходими са обаче допълнителни действия, по-специално по отношение на процеса за определяне на заплатите, на иновациите и уменията и спазването на Пакта за стабилност и растеж.

Франция изпитва прекомерни макроикономически дисбаланси. Значителният държавен дълг в съчетание с влошеното увеличение на производителността и конкурентоспособността може да породи в бъдеще рискове с трансгранично значение. Държавният дълг продължава да нараства и последните развития не показват ясно нарастване на конкурентоспособността и производителността. Въпреки че маржовете на печалбата са се увеличили, не се очаква възстановяване на инвестициите преди 2017 г. Бяха предприети мерки на политиката за намаляване на разликата в данъчното облагане на труда, а политическите ангажменти бяха засилени в последно време. Въпреки това ефективното провеждане на структурни реформи остава от първостепенно значение, включително по отношение на системата за определяне на заплатите, регулаторните пречки пред растежа на фирмите, докато амбицията за преразглеждане на разходите трябва да се засили.

Хърватия изпитва прекомерни макроикономически дисбаланси. Слабостите са свързани с високи равнища на държавния, корпоративния и външния дълг в контекста на високата безработица. Скромното икономическо възстановяване се очаква да улесни намаляването на корпоративната задлъжнялост, а подобрението на баланса по текущата сметка следва да допринесе за намаляването на външните задължения, но се очаква

публичният дълг да продължи да нараства. В банковия сектор необслужваните кредити остават многобройни, а рентабилността е слаба. Необходими са допълнителни консолидационни усилия и подобрения на фискалното управление. Въпреки че бяха предприети мерки за подобряване на уредбата на несъстоятелността и за увеличаване на гъвкавостта на пазара на труда, остават значителни пропуски в политиката, за които са необходими специфични действия на политиката, по-специално по отношение на управлението на държавните предприятия, ефективността на публичната администрация и реструктурирането на необслужваните заеми.

Италия изпитва прекомерни макроикономически дисбаланси. Големият държавен дълг и продължителната слаба динамика на производителността носят бъдещи рискове с трансгранично значение. Въпреки умерения прираст на заплатите, конкурентоспособността остава слаба, тъй като динамиката на производителността се е влошила, което ограничава адаптирането на разходите за труд за единица продукция. Бавното реструктуриране на необслужваните заеми тежи върху счетоводните баланси на банките. Високата дългосрочна безработица тежи върху перспективите за растеж. За намаляването на публичния дълг ще са необходими по-високи първични излишъци и устойчив номинален растеж в бъдеще. Бяха предприети действия на политиката за реформиране на институциите на пазара на труда, за реструктуриране на необслужваните заеми, публичната администрация, правосъдието и образованието. Все още съществуват пропуски в политиката, особено по отношение на приватизацията, рамката за колективно договаряне, прегледа на разходите, мерките за отваряне на пазара, данъчното облагане и борбата срещу корупцията.

Унгария изпитва макроикономически дисбаланси. Въпреки че нуждата от разсрочване на големия външен дълг и делът на необслужваните заеми продължават да бъдат безпокойство, рисковете, свързани с външните и вътрешните задължения, бяха намалени. Значителното намаляване на нетните външни задължения се дължи на високите излишъци по текущата и капиталовата сметка. Кредитните потоци към частния сектор остават умерени в контекста на слабата рентабилност на банките. Бяха предприети мерки на политиката, за да се повиши предвидимостта на регулаторната среда във финансовия сектор, да се намали данъчната тежест върху банките, да се намали дела на дълга в чуждестранна валута и да се въведат субсидирани схеми за отпускане на заеми. Въздействието на тези неотдавнашни мерки върху банковите заеми все още предстои да се осъществи. Освен това продължават да съществуват пропуски в политиката по отношение на неразходната конкурентоспособност, производителността и общата икономическа среда.

Нидерландия изпитва макроикономически дисбаланси. Големите и продължителни излишъци по текущата сметка имат трансгранично значение. Излишъкът отразява най-вече структурните характеристики на икономиката и параметрите на политиките по отношение на нефинансовите предприятия. Секторът на домакинствата се характеризира с много големи дългове и необходимост от намаляване на задлъжнялостта. Излишъкът по текущата сметка е намалял незначително от 2013 г. насам, благодарение на по-добрите циклични условия, но намаляването на задлъжнялостта на домакинствата допринася за поддържането на излишъка по текущата сметка на неговото високо равнище. Бяха предприети мерки в подкрепа на намаляването на задлъжнялостта на домакинствата, но процесът на въвеждане е бавен. Очаква се пакетът от фискални мерки да засили потреблението и по този начин да допринесе за намаляване на излишъка през 2016 г.

Австрия не изпитва макроикономически дисбаланси. Експозицията на австрийските банки в чужбина и заемите в чужда валута крият потенциал за вредни последици, също с оглед на капиталовите позиции на банките и перспективите за рентабилност. Чуждестранните експозиции на банките обаче са намалени, като се очаква подобрената капитализацията и мерките за намаляване на риска постепенно да подкрепят капацитета на банковия сектор да отпуска заеми. Преструктурирането на финансовите институции е оказало въздействие върху публичните финанси, но сега то напредва без необходимост от допълнителни публична подкрепа. Мерките за надзор заздравиха капацитета за поемане на риск и устойчивостта на местния банков сектор и подобриха местната база за финансиране и качеството на активите на операциите в чужбина. Експортните пазарни дялове са се влошили, но се стабилизират след години на понесени загуби.

Португалия изпитва прекомерни макроикономически дисбаланси. Значителните нетни външни задължения, частният и публичният дълг и високият дял на необслужваните кредити представляват слабости в контекста на висока безработица. Балансът по текущата сметка се коригира до малък излишък. Въпреки че задлъжнялостта на домакинствата е намаляла, корпоративният дълг все още тежи върху резултатите от дейността на дружествата. Публичният дълг се очаква постепенно да намалее от изключително високото си равнище. Бяха предприети действия на политика относно финансовия сектор, достъпа до финансиране, процедурите по несъстоятелност, функционирането на трудовия пазар, образованието и дългосрочната фискална устойчивост. Въпреки това, продължават да съществуват пропуски на политиката по отношение на продуктовете пазари и пазарите на услуги, преструктурирането на корпоративния дълг, фискалните въпроси и някои сектори на пазара на труда.

Румъния не изпитва макроикономически дисбаланси. Рисковете са свързани с големите обеми нетни външни задължения, уязвимостта на банковия сектор и процикличната фискална политика заедно с силния растеж на заплатите. В контекста на подсилено възстановяване нетните външни задължения са спаднали от високо си равнище. С подкрепата на Комисията бяха предприети действия за укрепване на финансовия сектор. Понастоящем банковият сектор има добра капитализация и ликвидност, но няколко обсъждани в момента законодателни инициативи представляват риск за неговата стабилност. Заплатите в публичния сектор и минималната работна заплата бяха повишени и бяха приложени данъчни намаления. Така се рискува фискалната политика да стане проциклична.

Словения изпитва макроикономически дисбаланси. Слабостите в банковия сектор, корпоративната задлъжнялост и фискалните рискове водят до уязвимост. Намаляването на външните задължения напредва, банковият сектор се стабилизира и слабостите в корпоративния сектор се коригират чрез оперативно и финансово преструктуриране. Натискът за намаляване на задлъжнялостта намалява, но все още затруднява корпоративните инвестиции и перспективите за възстановяване. Бизнес средата продължава да бъде възпрепятствана от административната тежест. Бяха предприети мерки на политиката по отношение на корпоративното управление на „лошите банки“ и бе постигнат значителен напредък по отношение на управлението на държавните предприятия. Напредъкът в намаляването на административната тежест за сметка на това е бил ограничен, и стратегията за преките чуждестранни инвестиции все още не се прилага изцяло. Необходимо е допълнително действие, за да може дългът да поеме по устойчива низходяща тенденция.

Финландия изпитва макроикономически дисбаланси. Финландия отчете загуби на конкурентоспособност, свързани със упадъка на ключови сектори и дружества и нарастването на заплатите над производителността, което доведе до рязък спад в баланса по текущата сметка. Частният дълг е голям, което може да се окаже уязвимо място, въпреки че финансовият сектор е солиден. Разходната конкурентоспособност постепенно започна да се подобрява и спадът в експортните пазарни дялове намаля, докато текуща сметка преминава в излишък. Натискът за намаляване на задлъжнялостта се очаква да остане ограничен. Умереното нарастване на заплатите бе договорено от социалните партньори и бяха подети инициативи, за да се съживи растежът във високотехнологичните сектори и за улесняване на износа. Наскоро приетите мерки за жилищни ипотeki могат да ограничат разрастването на задлъжнялостта на домакинствата.

Швеция изпитва макроикономически дисбаланси. Високият и нарастващ дълг на домакинствата, свързан с високите и растящи цени на жилищата в контекста на положителните кредитни потоци, представлява риск от хаотично коригиране с последици за реалната икономика и банковия сектор. Не е извършена корекция на цените на жилищата и настоящите движещи сили на растежа на цените на жилищата вероятно ще останат в сила в близко бъдеще. Предприети са мерки на политиката в макропруденциалната област, които обаче може да останат недостатъчни. Като цяло остават пропуски в политиката в областта на данъчното облагане на жилищата, погасяването на ипотеките, функционирането на предлагането на жилища и на пазара на отдаване на жилища под наем.

Обединеното кралство не изпитва макроикономически дисбаланси. Високото равнище на дълга в сектора на домакинствата и високите цени на жилищата, както и значителният дефицит по текущата сметка може да представляват слабости. Въпреки това счетоводните баланси на сектора на домакинствата са като цяло стабилни, а дълговете на домакинствата и увеличението на цените на жилищата намаляват от 2014 г. насам. Освен това рисковете, свързани с големия дефицит по текущата сметка, са смекчени от благоприятната институционална рамка и малките задължения в чуждестранна валута, а дефицитът се очаква да спадне, тъй като неблагоприятните циклични условия намаляват. Няколкото правителствени инициативи все още не оказват съществено въздействие върху дисбаланса между търсенето и предлагането на жилища.
